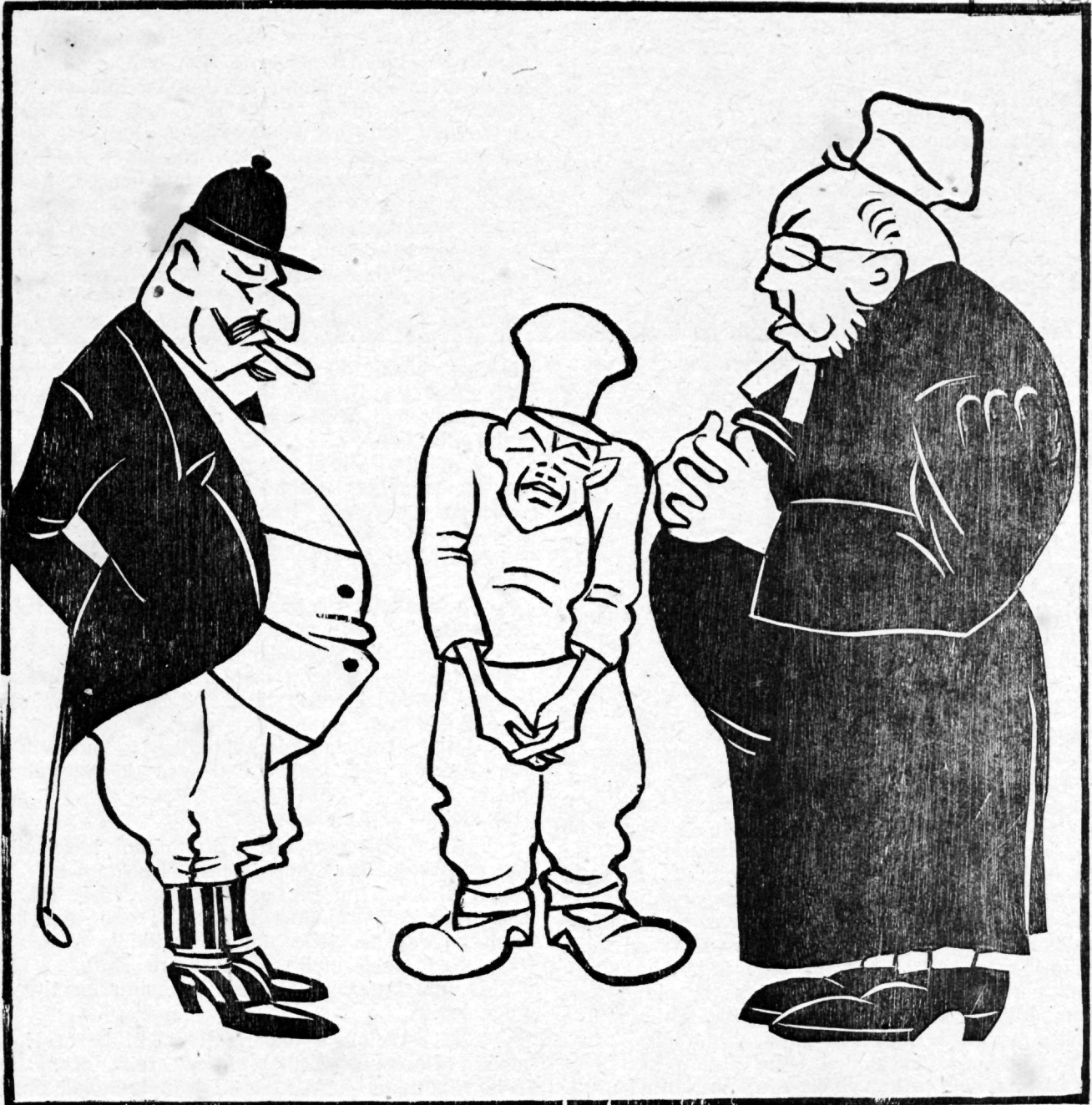

MEIE MATS

Tallinn, Müüriwahe, 17 ◆ Nädalleht ◆ 18 aastakäik ◆ 1920 ◆ Detsember, 4 ◆ Nr. 91²(273)

EESTI
Gori joonistus. RAHVUS-
RAAMATUKOGU

Peale walimisi.

Parun, Sots ja Taewaliit: „Jälle üks näitus, et Eesti rahwas ei oska klassiteadlikkест töölistest lugu pidada!..“

Prokuröör

Luiſe Weſtkirchi romaani.

(Järg)

Ta tõstis pilgu üles, mis enamasti maas wiibis. Terawasti ja wälkuwail silmil wahtis ta kõrtsimehele näkku.

„Mina ei maga alati. Olen mõnikord ka wara ülewäl, wäga wara. Ja ma oskan labidaid ja rehasid ülihästi puhastada, kui seda tarwis on.“

Pott näeris heasüdamlikult selle wiisakuseta jutu peale.

„Tasa, tasa, Sonntag! Meie tunneme teineteist juba 14 aastat. Ega's ma ometi wäikese uinaku pärast tülli ei lähe. Sa ei pea minu abi-kaasast walesti aru saama.“

Põnewus lahtus sulase näol. Ta näoilme muutus jälle wäsinuks, tusaseks, nagu muidu.

„Tema jätku mind rahule,“ mõnistas ta, wõttis reha õlale ja sammus üle õue wäikese wärawa juurde, mis läbi terawa metsaotsa wälja põllule wiis.

Kõrtsinaine wõttis ägedasti kõnelemiseks hoo- gu. Aga Pott jõudis ette.

„Sina jätad Sonntagi rahule — kuuled!“

„Mina ei wõi seda rahulikult pealt waadata, kudas siin kõik hukkub! Niisugune laiskworst.“

„Suu peal! Kuradi päralt!“

Pott pigistas ta käewart. See wõis walus olla. Naine kiljatas. Waikne nuuksumine, siis läks eit tupp tagasi.

Aga Prints seisis, nagu oleks wälk ta ees põrandasse löönud: „Kõrtsimees! Kõrtsimees ise!“

Miks ei olnud ta siis selle peale tulnud? Tõsi, Pott näis lahke-abimees, wastutulelik aitaja olewat. Aga mis oli Paul v. Tüngen ütelnud? „Nende hulgast, kes Doora Marhenkele kõige lähemal seisid, otsige mõrtsukat!“ Ja kes oleks Doorale lähemal seisnud kui ta oma kasuta wõu- andja? Ja muidugi teadis see siis ka kõige paremini, et ja kuupalju raha neiu oli, mil ja missugust teed mööda ta läheb. Missugust teed mööda? — Kiri, mis õnnetut neiu metsa kutsus, oli 24. sept. Leiningenis postile pandud. Ja 24. sept. oli Pott Dooraga seal wiibinud ja raha wastu wõtnud.

Nii siis oli tal juba seekord rööwimise plaan olnud, milleks ta oli ette walmistusi teinud. — Aga tema oli ju mõrtsukatöö ajal majas wiibinud. — Oli ta majas wiibinud? Ta oli maganud, ütles ta naine, ütles ta ise. Kes oli teda magamas näinud? — Prints wahtis wäikese wärawa peal, millest sulane praegu wälja läinud. Wärawa kõrwal seisis puu ja see kattis peaaegu selle toa akna kinni, kus pererahwas magasid. Midagi ei olnud kerget, kui sealt aknast õue minna ja läbi wärawa metsa kaduda! Alles kell kuus oli ta jälle kõrtsituppa ilmunud ja ennast kõue ilma pärast wabandanud, mis ta kauemaks magama jätnud. Muidugi oli ta siis terweks õhtuks kõrtsituppa jäänud. Sel ajal, mil surnukeha maha maetud, ei olnud ta majast lahkunud. Kas oli Kurt Sonntag tema eest — aga see oli ju wankriga alles kell 1/2 11 Firtenis

olnud. Jah, kas pidi siis surnukeha juba sel ajal maetud olema? See wõis ka hiljem, öösel, wõis wastu hommikut sündida, kui kõrtsist juba wiimane wõõras oli lahkunud. — Tema ise oli siis ühes proua Marhenkega Doora kadumisest teatanud — et kahtlust seda kindlamini oma pealt ära pöö- da, muidugi — ja see oli tal ka korda läinud.

Lüli järgnes lüli. Tõenduste rõngas muutus seekord sekundi järele ümargusemaks.

Oli weel ainult tarwis teada, missugune põhjus kõrtsimehe kuritööle ajas, kuritööle, mis ta hea loomuga nähtawasti wastolus seisis. Kindel oli, et ta karwawäärki rikkamaks ei olnud läinud, seitsaadik, kui tal raha oli. Jah, naise ohkamise järele otsustades polnud neil nüüdki küllust. Tõepoolest, need üksikud wõõrad, kes siin käisid, ei wõinud teda raswaseks teha. Kas oli Pott wahest wõlgasid olnud? — Keegi ei näidanud külas sellest midagi teadwat. Ja igamees, kellelt küsiti, kiitis teda. Igauhe wastu oli ta hea olnud. Sulane wandus parem walet, kui et tema wastu tunnistas. Niisugune mees istus tõepoolest hästi kindlustatud kantsis otsiwa õigluse wastu.

Prints nägi sulast läbi wärawa jälle õue tulewat, pea maas nagu nägemata koorma all. Silma- pilgu mõttes ta, kas ei oleks waja seda poissi rääkima meelitada. Siis loobus ta jälle sellest. See mees kandis oma koormat edasi ja waikis. Wähemalt tegi ta peremehe araks, ja seda ei tohtinud olla.

Kas siis Pott ei olnud külas ühtegi waenlast, kes temast midagi paha oleks teadnud? Ometi — wõistleja „Kuuses“. Kas see aga Pottist midagi teadis? Aga kadetus näeb isegi müürist läbi. Prints otsustas Peeter Hellmeieriga Potti üle rääkida.

Ja silmapilk pani ta kübara pähe, läks „Kuuse“ kõrtsi ja tellis enesele tubli eine.

See oli silmapilk walmis. Peeter Hellmeier ise kattis laua ja tõi raod lauale. Kõrtsituba oli imepuhas, laudadel seisid lilled. Seinad ja lett olid otse linnalikud.

„Ma rõõmustan wälalt, kui ilus ja puhas Teil on,“ ütles Prints, salwratiku otsa krae wahele pistes.

Hellmeier kumardas.

„Ka Siebenhausenis wõib midagi head olla, herra Brauns, kui kõrtsimees asja tunneb.“

„Jah, kui ma kord jälle head einet tahan, siis tulen teile,“ jatkas Prints. „Tõesti, ma kawat- watsen üleüldse teile ümber kolida.“

„See oleks mulle auks, herra Brauns. Tõtt ütelda, ma imestan ju ammu, et minu ametiwen- naga lepite.“

„Teie wõistlete temaga kõwasti, herra Hellmeier. „Poolkuus“ käib wähe wõõraid. Enne kui Teie siia tulite, wõis ta koht sula kullaauk olla.“

„Oleks wõinudki olla,“ teatas Hellmeier. „Aga see mees ei hooli millestki, magab poole päewa. Kes meie ajal elada tahab, peab tööd tegema ja waewa nägema. Aga tema? Prassib ja kingib

koik ära. Ma palun Teid, kudas wõib siis niisugune oma maksud maksta, oma majawõlad?"

„Herra Potil on siis maja peal wõlga?"

„Muidugi. Temal on ainult osawust oma wõlgasid kanda, nagu teised oma sissetulekut kannawad. Kui tal möödaläinud Mihklipäewal ei oleks olnud häid sõpru, ta oleks otsas olnudki. Noh, aga mina ei taha oma keelt ära põletada."

„Sellegipärast, rääkige! Mina ei räägi seda edasi. Ja, nagu tähendasin, kawatsen mina tema juurest ka ära tulla. — Kudas oleks ta siis Mihklipäewal otsas olnud?"

„Noh, rikas Salomon Mõnkemeier Leiningenis oli talle ju kolmanda obligatsiooni üles ütelnud, sest et ta protsentisidki ära ei tasunud. Mõnkemeier ise jutustas seda mulle. Sest ta käis siin wiibides alati minu pool. Ja siis ütles ta mulle: „Hellmeier, Mihklipäewal teen ma puhta laua. Olge selle peale kindel. Ja aega ei anna ma talle enam päewagi."

„Sellest ei teadnud, usun ma, Siebenhausenis keegi midagi."

„Muidugi. Sellest ei rääkinud ma kellelegi, sest ta oleks mu kohtusse kaebanud. — Noh, mina ja minu abikaasa ootame siis üsna waikselt, millal kohtupristaw tuleb ja ta kõrtsi kinni paneb. Sest et keegi talle midagi laenab, ei wõi ju arwata. Noh, tuleb juba oktoober, tuleb november — ei midagi. Seal juhtun kord Leiningenis Mõnkemeieriga kokku. „Noh, ütlen ma, olete enda kord jälle sisse wedada lasknud, herra Mõnkemeier." „Mis tähendab sisse wedada?" wastab ta. „Pott on kõik oma wõla ühes protsentidega kinni maksnud." „Et Jumal kuradi surnuks lööks!" kisendan ma. „Kes sellele nadile siis laenas?" — Ja mis wastab Mõnkemeier? — „Hoiukassa!" — Leiningeni hoiukassa — herra Brauns! Niisugusele nadile laenab ta ilma jututa. Ja minule ei annud ta pennigi, kui siia tulin ja laenata tahtsin, ja mina olen ometi hoopis teine mees. Mind ta ei usaldanud. Aga sellele — jaa. Ahah! Kas wõi naera — kui ülekohus taewasse ei kisendaks!"

„Missugune hoiukassa siis selle äri tegi?" küsis Prints. „See pidi ometi teadma, mis tegi. Minu teada on Leiningenis kolm hoiukassat."

„Ma usun, see oli see, mis Ülemiste uulitsal asub. See laenab wäljapoole ka. Minule aga ei annud ta teise obligatsiooni peale."

„Teie saite ka ilma selleta jalad alla, herra Hellmeier."

„Jah, Jumalale tänu! Kes raha minu kätte usaldab, ei tarwitse karta. Mina maksan iga aastaga wõla wähemaks."

„Temale aga ei too see äri midagi kasu."

„Arge seda ütlege. See mees on wintske."

Prints teadis nüüd, mis tal waja oli teada. Rõngas oli ümargune. Detektiw tõusis üles.

„Siiatuleku üle räägin ma weel Teiega, herra Hellmeier. Arge sellest enne midagi rääkige."

„Mina ei ole lobiseja, herra Brauns."

Minnes waatas Prints kella. Täna oli Leiningeni minek juba hilja. Hoiukassad pandi kell üks kinni. Tema teadis ju ka ilma selletagi, kust hoiukassast lahke kõrtsimees selle raha oli wõtnud, millega ta oma wõla kinni maksis ja et ta selle protsendid oma hingega tasus.

Hommiikul wara tahtis ta teatust saata. Täna tahtis ta Potti nõndanimetatud lõunauinaku ajal luurata, kas ta wärawa kaudu metsa waatama ei läheks, kas tõendus juba ära kadunud, mis ta puuõõnsusesse pannud. Et mõrtsukas ärewuses oli, siis ei wõinud talle ta närwid rahu anda.

Hoolega silmitses ta riivi oma ukse ees ja ei olnud sellega susugi rahul.

„Kui Pott paha aimab," mõtles ta, „siis olen minagi homme ju kusagil maapõues ja õnnetu prokuröör wõib enesele kuuli pähe lasta, kuna Pott aumeheks jääb. Parem ei lähegi ma täna woodisse."

Ta sõi ruttu lõunat ja läks kohe oma kambriksse, kindlas mõttes, wärawat ja peremehe akent mitte silmast lasta.

Ta oli praegu eesriide akna ette tõmmanud ja sinna istunud, kui ukse pihta kõwasti koputati. Uus tüdruk Anna astus tuppa.

„Wäljas on keegi herra, üks herra ja daam, kes herra Braunsiiga soowiwad rääkida. Nad tulewad Leiningenist ja neil on rutt. Ja herra on keegi krahw."

Ta ulatas Printsile, kes kärsitult ümber pööranud, kaardi.

„Adalbert Kracht", luges Prints krahwikroomi alt.

Silmapiilgu wankus ta, kas wõõraid sel silmapilgul wastu wõtta wõi ei. Tüngenil sugulaste tulek ei meeldinud talle praegu. See tegi tema maalinäokattele kahju. Aga asi wõis weel keerulisemaks minna, kui herrased oma käe peal oma teadujänu tahtsid kustutada. Sellepärast andis ta järele.

„Ütelge krahwi herrale, et ma kohe alla tulen."

Ta korraldas oma ülikonda pisut ja läks siis tüdrukule järele.

Kracht ja Edda istusid nurgalaua ääres. Pott seisis nende ees ja ajas nendega aukartlikult juttu. Prints nägi rohekat walgust, mis tema ilmumisel kõrtsimehe silmist helkis, kuna ta huuled edasi naeratasid. Ja ta ütles enesele, et Tüngenil sugulaste tulek Poti peale juba kardetud mõju awaldanud ja et ta täna öösel „Poolkuus" ei wõi süüa.

Teisi wõõraid ei olnud. Akna all kattis proua Pott kohwilauda.

Prints kumardas wormilikult külaliste ees.

„Krahwi-herra soowiwad wististi näha, kui kaugel ma tellitud pildiga olen?"

Kracht oli selle üle pisut üllatatud, aga sai kohe aru.

„Jah, armas meister, soowiksime Teid heameelega töö juures silmitseda."

Järgneb.

Mis ma siis teinud oleks, kui ma Riigikogusse oleks pääsend.

Henrik Saar (Ints).

Kõige esimene asi — oleks kõige loetavamaid lehti pannud kuulutuse:

„Korter edasi anda ilma mingisuguse vahetasuta kehvale intelligent inimesele, kes mitte ei jõua korteritega sahkerdajatele tuhanded marke ega muud söödawat, selgapanawat või ahjuspõletawat marmelat anda.“

Sest mistarwis mulle veel korter?

Nagu teate, on Asutawas Kogus igal parteil oma nõupidamise tuba. Kaunis ruumikas tuba. Ja nimelt igal parteil. Riigikogus tuleks niisama.

Ja kas „Meie Matsi“ mehed ei ole partei?

Ja kuigi ma üksi sisse oleks saanud — Oleks hoidku! — ega's ma ometi mõne muu parteiga oleks liitunud!

Oleks ise oma ette partei olnud.

Ja anna oma ise tuba. Sest mispärast siis minagi korridoris pean enesega nõu pidama?

Noh, oleks tuba antud. Hea ruumikas tuba.

Ja ma oleks siina üle kolinud.

Ja korterikriisis oleks ühe täpi või ühe silma võrra lahendatud olnud.

Te küsite, mis ma seal Riigikogus tegema oleks hakanud? — Kas kõnetoolilt uuemaid kupleesi laulma või?

He-he-he! Wahel oleks tööpoolest waja läinud. Nii pärast mõne taewaliitlase kõnet.

Wõi mõnda rahwasaadikut immiteerida? —

See lähleks ka. Aga waat', Tõnisoni on raske järele aimata. Selleks peaks juba kohe leierkastina sündima.

Ah, jah, mis ma tegema oleks hakanud...

Kõige pealt oleks ma Riigikogu kodukorra kokku seadnud ja ette pannud.

Selle kodukorra kokku seadnud oleks ma ses suhtes, et parteid iseendid seal kõrges kogus ära ei unustaks. Näe, Asutawas Kogus unustasid endid jotsid ära — sotsialistilise erakonnana läksid, kodanilise erakonnana tulid.

See kodukord oleks järgmine.

Kõige esimesena, pool tundi enne koosoleku algu — sest wara tööle, hilja woodi — nõnda rikkus tupp toodi — tuleb koosolekusaali taewaliit ja üks tema pappidest peab ära, südantlõhestawa palwe, jumala wiha Toompea kohale kokku tellides, et sünniks ime ja saaks surnumeri mäe tippu.

Siis tuleks jotsid ja peaks kõne, et tööpäew peab kahetsatunniline olema ja iga töötunnis wistteistkümmend minutit jaloogat.

Nende järele tulgu iseseiswad, neil olgu lipud seljas ja paar head lõõtsa kaasas, mis need lipud lehwima paneks. Lipud wõiks toolide külge kinni siduda ja siis wõiks liiderid maha istu ja hakata kohwi jooma, ise ikka kinnitades, et jotsid on äraandjad, Marksi mahatallajad, et nad kahetsa-

tunnilist tööpäewa nõuawad. Antagu diktatuur proletariaadi kätte, kes iseseiswatele cafee-rahja annab ja...

Sel filmapilgul tulgu siis ametiühisuslased sisse ja tagugu kuuma rauda, kuni see jahhtub. Ja siis tagugu veel edasi.

Wahpeal wõiwad siis ka kõik teised sisse tulla.

Paremal pool wõiks olla suur grammofon. Balti parunid keeraks selle üles ja Tõnison paneks noodi peale:

„Eestimaa on hädaohus! Eesti riik on hädaohus! Eesti walitsus on kukkumas! Eesti riigi põrand on õhku lendamas!..“

Toru ots oleks muidugi Eäane poole pööratud ja — (need oleks muidugi schyfreeritud hääded) — wäljamaal saaks neist nii aru:

Deutschland! Deutschland! Tule appi!

Wõta Baltland kokku lappi!

Saada siia von der Goh —

unser Retter, unser Stolz!..“

Põllumees Laidoner seisaks ka grammofoni juures ja häbeneks.

Aruaadaw.

Tõderakond istub keskel, teeb kadakasuitsu ja näitab selle suitsu peal walgusereklaami: „Tellige „Waba Maad!“ wõi kinodraami „Tširkuse kuningas ehk haisupommid“.

Wõib wahel ka naljapilte näidata: „Tomp ajakirjanikkekarjaga Soomes“ wõi „Piip Elond George lambi jutul“. — Eähemast minewikust ikka. Ja wõib tulewikust ka.

Majandusmehed tuleks ainult siis koosolekule, kui üüriseadus wõi hinnatõstmise projekt hääletusel oleks ja Lüll — Lüll wõiks Riigikogu prohwetiks hakata. Waimulikke laule ta teinud on, mõni asi siis...

Ja juudid, juudid ... need teewad kõik tajaketi. Ja kui esdemees wälja ei lobise, ei kannata riigi au mitte tonksugi.

Noh, nii..

Pärast, kui koosolek läbi, jäeks taewaliit jälle kõige wiimaseks saali ja peaks tänupalwe, et nad veel riigikogu liigeteks edasi jäänud.

Waat', niisugune oleks olnud see minu kodukord.

Aga ... aga ... Wast wõtawad nad ilma minutagi selle kodukorra seal omaks?

—o—

Sügisjõhkierdus öö.

Oo!.. Sügiskõrist lautas end sirutades öö ja sopapuudril ennast tuafetiseeris wõdewöö. Puul kükitades lausis tuul, kui üksik armu saanud hing,

kel peas on pühawaim või tšhekiwiina wing.

W'ja...

Mul must kui solginuustik, iga mõte, kui altkäemaksu wõte...

P. wiis.

—o—

Gori joonistus.

August Kitzberg.

Mis veel suslamasinaga pole juhtunud.

Küll on suslamasinaid ajajooksul mitmeid moodi uperkuuti lennanud ja nagu „Päewaleht“ nr. 270 teatab, kukkus öösel vastu 21. nov. Ollepää pooljaamas jälle üks küljeli ja teine, Kõhtla põlewa-kiwi oma, koguni seljati (!).

Kuid, on keegi teist kunagi kuulnud, et mõni suslamasin oleks ka kõhuli kukkunud?!

B. del. M.

Kõhane nimetus.

Noor abielumees: „Tead, sõber, mu äia nimi on kah Jaan, nagu minulgi, ja nüüd oleme kimbus — ei tea kumbat hiiutakse.“

Sõber: „On see äi rikas?“

Noor abielumees: „Ei ole!“

Sõber: „Noh, siis võiksid nad sind hiiüda „paawijaaniks“!“

B. del. M.

Wastaserakondlased.

Charles.

Neil oli kumabagil üks siht kodust välja minnes: lähem ja võidan uue liikme oma parteile.

Üks oli maaliitlane, teine — sotsialist.. Üks oli suure talukoha omanik, teine — saunamees. Üks oli tüüakas, räsfakas, röme ja võimas omas laias liikumises kui kehastatud Kauka Jumal. Teine omas kiires wileduses peen ja igerik, nagu kehastunud wiletsus.

Nii nad astusid välja kumbki omast kodust: maaliitlane laisal õõsumisel, raskel unelamisel; sotsialist karmel, erkjal wadimisel.

Taluomanik juhtis sammud sauniku poole.

Saunik juhtis sammud taluomaniku poole.

Teel kohtasid.

„Tere,“ sõnas saunamees.

„Tere, tere,“ sõnas taluomanik.

Pidid astuma üksteisest mööda, sest kumbki ei teadnud, millest alustada. Kuid siiski peatasid.

„Nõndaks,“ laulus taluomanik. „Sina, Sauna-Mihkel, ei ole ikkagi veel, nagu ma kuulnud, oma ilmawaadet muutnud?“

„Ei ole jah,“ wastas saunamees. „Niisama ka teie wististi?“

„Mõistagi, et mitte. Egas see ilmawaade muutus ole setuka wahetus. Pole ta ka nagu uue kuue selgatõmbamine.“

„Tõsi,“ kinnitas saunamees. „Seep see põhjus ongi jah, et ma oma ilmawaadet muutnud ei ole.“

Waikisid kumbki; waatasid üksteise otsa, nagu näeksid teineteist esimest korda.

„See on,“ alustas taluomanik aeglaselt, „et kui see ilmawaade on midagi wäärt, et kui ta on kasulik omale ja teistele — siis ei saa teda muuta. On ta aga tühine unistus, nagu teil, sotsidel, siis raputab ta kergesti enesest kui täi riiekest.“

„Tea nüüd,“ wenitas saunik, „kuis meie ilma- waade enam unistus on kui teil? Eks ole meiega mehed walitfufe eesotsas olnud ja mõndagi maks- ma pannud, mida meie partei programmis lugeda. Kui ka weel kõik ei ole läbi wiidud, wiitakse muist tulewikus ikkagi. Nii on meie erakond sihuke...“

„Tulewikus!“ mõnitas taluomanik. „Mis puu- tub siia tulewik! Inimesed elawad olewikule. Ja peab ütleva, et meie erakond olewikus ei jäta midagi soowida. Näe, waata mu peale! Kas ei ole mul kõht ees? Kas ei ole mu salwedes wiija? Kas ma ei ole rahul enesega?“

„See... see on kõik meie waewast,“ tõendas saunik. „Muutusid peawad sündima ühiskondlikus elus. Tõsi — teil on praegu hea elu, olete rahul enesega, aga usun, et teie ka siis rahul olete, kui on läbiwiidud niisugune seadus, et kõik peawad töö- tama, et teie wara on meie wara. See on mõistagi, algul kõik ränk, aga kui teie meie seisukorda sat- tute ja kui meie näeme, et ei ole inimeste wahel mingisuguseid waheseinu, siis... jah, siis kaob klas- siwaheline waen ja wõitlus... Mõtlege, kas on

inimesel midagi paeluwamat, kui see, et kõik on ühesarnased, et ei ole rõhumist, ei teiste orjamist.“

„Pea, pea,“ hüüdis taluomanik. „Kui teie saunikud, töölised ja teised, teeksite 18 tundi päewas tööd, kui teie kopikuid korjaksite, näeksite waewa ise omale — siis võib kergesti sündida, et aastate järele saate ka teie omale wara, talu, rahul- olemise enesega ja palju muud... See ei olegi nii raske, proowi aga, saunik...“

„Ei ole seegi raske, kui teie oma wara ära jaotaks nendega, kel midagi ei ole. Siis tasakaaluks kõik elus... Ja mis kasu ongi teil warast? Ühte hauda läheme lõpuks kõik. Ainult lastele peale sur- ma riielda — see on õige rikaste pärandus. Ja siis see mure, et wargad tulewad, et rööwliid tapa- wad, et wara natsjonaliseeritakse. Teil ongi juba hallid juuksed peas — muidugi wara kaotamise hir- must.“

Saunik waikis. Talunik aga haaras mütti peast, wõttis sõrmi wahetele tuti juukseid ja tõstis silme ette; lõpuks laulus:

„Ja mis elu see saunikutelgi nii? Wõitle ja rabele peale elu aeg! Parem lõöks käega — tühi töö ja waimunäimine! Egas te me käest ikkagi wõimu kätte saa. Ja mis elu see mure elu on — kui juba waewleada, siis mureta!“

Waikisid mõlemad mõttlikult. Siis aga tuli mõ- lemile meele, et kõwa kiwi peale wikat ei hakka, ja laulusid:

„Nõnda siis, naaber, jumalaga!“

Kumbki pööras tagasi, saunik — sauna poole, talunik — talu poole.

Maaliitlane astus aeglaselt ja weniwalt, sot- sialist aga karmelt ja wilkalt.

Talunik mõtiskeles:

„Peaegu on sotsil õigus! Wara on, aga mis tulu ja sellest saad — muudkui lapsed wannuwad päraft järele... Ja mure ka selle waraga... Mis oli mul enne wiga — kõht täis, task tühi, aga hing laulis kui lõoke.“

Saunik mõtiskeles:

„Mis jaoks õieti wõidelda, kui siht kaugel? Miks oma jõudu asjata kulutada? Parem see oia jõudu, mis selleks kulutan, et maaliitlastega wõi- delda — oma isikliku kasu peale ohwerdada. Ehk enam mõne penni tallele panna — kes teab! Ehk saan taluniku tütre Maali enesele naiseks — kes teab!“

Aga kui maaliitlane koju jõudis, oli saanud t a s t s o t s, ja ta tõotas tellida „Sotsiaaldemokraati“.

Saunik aga tõotas astuda maaliitu ja tellida omale „Kaja“.

—o—

Kus isegi palju, miks sinna weel waja?

Walitfus omandas hiljutiselt kunstinaütuselt muu seas kunstnik Jansenilt puupead meie wälis- saatkondade ilustuseks.

Oleks weel kuid wõi hõbegi pead! Puupäid meie wälis-saatkonnas isegi küllalt. — ri.

—o—

Walimislaupäewa mõtted.

Henrik Saar (Ints).

Kui teie neid ridu loete, on walimised juba läbi ja resultaadid teada, kuid kirjutan ma neid täna, 26-dal novembril, suurel walimislaupäewal, ja sellepärast siis nagu kaarta wälja pannes. Küll ütleks midagi konkreetsemat, kuid just sel momendil, kui häälteandminegi lõpeb, läheb ka see number trükki.

Nii siis — walimislaupäewa mõtted.

Oh, kodanik! Oh, Eesti wabariigi kodanik! Sa tuigud nagu pime kobades kesk käsipuid, mis — waat', seep see kurbloolus ongi! — mis isegi kõiguvad! Katsud kord ühte, kord teist ja ... oled ikkagi lootusetu!..

Sa said kannatada, palju kannatada. Ihkasiid paremat. Andsid hääle enamlastele — need lubasiid paradiisi maa peale tuua. Said petta. Siis andsid wähemlastele. Need töotasiid parajusmeelsamad olla. Jälle petta! Ei olnud sõjidega õnne. Ja nüüd... Nii mõnigi heitis meelt ja andis oma hääle taewaliidule.

Aeg muutub, nagu daamide mood ja ... ärge imestage ühti ... usk läheb jälle moodi...

Aga edasi.

Ametiühisus on tööliste maja seinale peale üles kleepinud suure plakaadid, mida nende lapsed pintseldanud ja kuhu need isade sõimu peale kriiteldanud. Need plakaadid on kirjaoskamatus, mõtlematus püüdmiseks, kellel üks kõik, kas elewant kirjutakse pehme „d“-ga või kõwaga — peadki kui ta aga sõimusõna on. Ja kui see sõimusõna julge kuradiga wälja öeldakse.

Niisamuti mõtlematus jahil on tööerakond. Kuidas muidu saada tuge tuuleliidule, kui reklaamiga? Tema reklaam on ainult wiisakam — kooliskäinud poja töö ja õigekirjutuse wemmalwärsid peal. Nähtawasti peenema publikumi jaoks. On ka niisugust särast, kes ei mõtle.

Iseseiswad panid wälja suure kuulutuse moodsa „ekspressionismiga“. Need on ka poliitikas „ekspressionistid“, poliitilised Wabbed ja Kiwikad. Kohw nendega!

Miks ei roninud „Meie Matsi“ mehed plangule? Leppisid ainult paari kuulutusega kahes loetawamas lehes? Ja seda ainult sellepärast, et „M. Matsi“ meeste ametilisel nimekirjal pealkiri walimiskomitee taewawarawa taha jäeti — wist Peetrus-Kargaja teenus.

„Meie Matsi“ mehed teadsid, et neid hääletawad ainult teadlikud kodanikud, kes seda kindlas teadmises teewad, kindlas teadmises, mispärast nad just „Meie Matsi“ meeste hääled annawad. Ja need teadlikud kodanikud ei ole mitte nii anid, et neid plakaatidega igal uulitsanurgal püüda.

Kes weel siiski julges oma usku poliitiliste parteide peale panna, weel kord liikumat käsi puud kobada, see hääletas, mis ta hääletas, aga kes oma uju nende jonnirütlite sisse täitja kaotanud, see hääletas nr. wiis. Mõtleja kodanik, mitte

mõtlematu. Mõtlematud kartsid „Meie Matsi“ meeste nimekirja üleüldse kui hirmutist, mille cest jumal karistab.

Ja Tallinna resultaate näitab...

—o—

Palun, olge nii hea.

Kiwilombi Ints'i kupleed.

Kui mõtted ja waatad sa, mis sünnib Eestis, siis südames walu ja wiha on suur. Ei ainult see wanast, et käsi kätt peskis, — see praegugi moodne, see uuem kultuur. Ükskõik, kesse eesotsas, oleks ma rahul, kui temal on annet ja tark selleks pea... Kuid, kui aga waatad, kuis jonn see keeb wahul, — wõin olla ma rahul? Palun, olge nii hea!

*

Kui waja sul ajada asje pealinnas, siis parem kui wiskad sa käega ja lääd! Küll igalpool sildid, et aeg on nii hinnas, kuid, ligemalt waatad, siis hoopis muud näed. Üks daamike joob teed ja teine a'ab juttu, tal herrake kannupois — plaane täis pea. Sa ootad ja kallid aeg tõesti lääd ruttu — pead tulema homme! Palun olge nii hea!

*

On lauldud, et neid nii kerged on wäga, et sobind nad inglase, neegritega. Kuid mehed, kui poleks neil midagi häda, kui poleks nad tuttawad peekritega... Oh, kuidas me mehed küll ennast on määrind ja kellega pole nad! Oh, ei te tea! Misugustes mülgastes wered neil käärind! Müüd kosjwad teid!.. Palun, olge nii hea!

*

Müüd lehed on kallid ja haisewad kangest, kuid, kui oleks ainult see, polekski halb; ka sisu neil lehkaw, kui just folgipangist, kõik nummer, kui waielus ja sõimu salw! Sa tellinud lehe ja maksad seks raha, et uudisi kuuida, kuid wannu või nea! Ta sõimates sinu ees naabrit teeb maha ja waletab, wassib... Palun, olge nii hea!

—o—

Eestlased Baabeli rahwa järeletulijad.

A.: „Mina küll ei või seda wäidet kinnitada, nagu keegi õpetlane arwab, et eestlased baabeli rahwa järeletulijad olla.“

B.: „Siis pole te wist weel kordagi Asutawas Kogus käinud!“

B. del. M.

—o—

Gori joonistus.

Moodne wabandus.

Kontrolöör: „Teil on siin suured puudujäägid!
Siin on wargus warguse otsas!“
— „Tst!.. Olge, jumala pärast, wait! See on
riikline saladus!“

Arupärimised.

(Sisseanda walitsusele 3 tundi enne kriisi — mõjub lahendamalt.)

1. On walitsusel teada, et riigiteenijate warustus, mida nii ja nii palju iga kuu jaoks pidi antama, — ka tõesti „kuu“ peale läheb?

Ja mis on sarnase ennatfalgawa kohusetäitmise juures kuutõhiseks jäänud warustusameti rawitsemiseks ära tehtud?

2. On walitsusel teada, et Wenemaal optan-

tidele 10 waguni täit soola ja 20 waguni täit hapu-
kapsaid on saadetud?

On walitsusel aimu, kui soolaseks sarnane supp
wõib minna?

3. On walitsusel teada, et osa meie 5-miljon-
liseft kulla saadetusest õnnelikult Londoni on jõud-
nud?

4. On walitsusel teada, et igal pühapäewal
täiturul Eesti messet peetakse, kus portfelliist kuni
wiimase muukrauwani „made in Eitland“ müüa on?

Gori joonistus.

Suurte meeste haigus.

— „Noh, Jäss, kuidas walimised läksid?“
 „Aga waat, nii läksid, et warsti saan ministriks, jah!.. Ja siis... oleme rääkind... saadame su, wana leierkasti, kärts ja põmm üle piiri!“

5. On walitsusel teada, et wabariigi katuse tõrwaga pataraidewahelist mõitlust peetakse?

6. On walitsusel teada, et piibupigiga nõelusefa võib tappa, aga mitte elukalliduse lendawmadu?

7. On walitsusel teada, et Eestis kunagi wiina, terawilja ja jahu monopoli üles pose leitud ega neid sellepärast ka kunagi ärakaotada ei saagi?
 B. del. M.

Miniatüürid.

Jagomit (P. pois).
Süütuundmine.

Ohtul jah.

Punasilt kuulaugilt tiikus walgus roosa mar-
morina pargi alleile, tumestes põõsawarje tõm-
mudeks siluettideks. Paksud wäänkasawud tukku-
sid jämedamate tüwede nõjatufel, peites oma okas-
nokkasid igawuse uduwoodrisse.

Oli öö — ja waikus.

Ööwaikus. . .

Pingil lehtkabinetiis istusid armastajad. Lõp-
penud ei suudlused, ja murdmata reana pugesisid
põõsastikku armuõhked, wärisedes öökülmas.

Nad usaldasid teineteist piirita, kahtluseta. Kin-
del oli mees, et süütam maailmast oli tema arm-
sant, need tundmused andis ta edasi huultel, käsi-
wartel, tuksuwal südames, musudena, kallistustena,
wõitmata ihana.

Nii.

Nüüd, üks wäike ilmsüüta juhtumine.

Tuuleõhk libistas ümber põõsa ja kiskus ta
häbemest üksiku karwana wäikese paberitüki, re-
bitud kirja wõi teisalt.

Loperguses spiraalis mängitas ta selle naiste-
rahwa jalgile. Teadmata, mõtlemata waatas see
kord oma ette, näkku lehekesele, uudishimulikult
uurides seal peituwat. O . . . naisterahwas kohkus
seisukorra unustamiseni. Tuuleõhk roomas hirmu-
nult põõsasse. Ta nägi paberil midagi kolemat,
wäga filmatorkawalt seisid seal wiis äraneetud sõna:

„Kus on meie lapse isa?“ Ei midagi muud,
waid: „Kus on meie lapse isa?“

Mees nägi teise ärewust, silmas ka paberitükki
ja luges seal seiswaid sõnu. Otsi pöörane kahtlus
sigines temas, mis muutus pealekäimisel tunnis-
tatawaks patuks naise suust:

„Kallim, mul oli hiufatus. Meie lapse isa. . .“

Imestas mees: Meil ei ole ju veel last. —
Kuid . . . kuid. . .

Ta aimas.

Nad lahkusid wist jäädawalt. Jäi paberitükike
ja tantsis.

„Kes on meie lapse isa?“

Ja ma wannun, nii mitmegi käest, kui küsida,
tunnemad nad oma olematut süüdi.

Mis meil aga sest asja küsida.

Jutustasin teile ainult selle loo.

Nii — nii.

Mis üle selle, see on —

Ööwaikus.

Öö.

Oige sõber.

Kiiskas päike mõonawas taewas kui pleeki-
nud paekild mäeküljel. Tolknesid aurawad pilwed,
nagu wäljaweninud kalifeed. Kehasi kurnas pala-
wus, hiiglanuust tekkis huultele kollane surm.
Käies aga wäljijid jalad kui transport sõepuudusel.

No me läksime ikka, küll rõhutatud palawusest
balsameeritud higist, no me läksime.

Kuna me läksime kaugemale, ootas meid juh-
tumine.

Teeäärel oli mees, keda kagistas teine, löi
ja wõttis tema raha.

Kui me teda kohtasime, häbenes rööwkagistur.
Küsiime: „Miks rööwid ja teeseltsilist? Miks oled
saanud, wend, äraandjaks?“

Mees ajas end sirgeks ja wastas aujalt, õig-
laselt:

„Waadake, meie oleme sõbrad, armastan teda
wäga, tahaksin olla temale õige sõber, mõistate,
õige, awalik sõber, mitte petis, waletaja, silma-
kirjalik, noh. Tahtsin seda talle näidata!“

Me häbenesime, et olime tülitanud õiglast ini-
mest, me palusime andeks ja läksime raskel, wäsi-
nult sammul nagu meremehed edasi. Oli ju kuum.

Päew nokiises pleekinud taewas, läikiw kui
surnud raibe lume sulamisel. Pilwepükste kalifeed
narmendasid. . .

Te saite ju aru, mida öelda tahtsin.

Ag suuremat ei ühtegi.

Hea!

Merehädalised.

Kesk ulgumere lihawaid laineid tantsis maru
kui purujoobnu „Saatan Karussell“. Purunenud
piisad pritsisid häbemewahuna öölõugu, tõustes ja
langedes kui kistud karwust. Silmapilgul awa-
nesid merepalgel muigawa lohudena ääretud kuris-
tikud, moondudes samal silmapilgul jällegi hiigla
mäepaiseteks, siginedes wõimsalt kui surmaelne
paistetis.

Kesk seda mäsu ripnes üks paadike merehäda-
listega, sees mees ja naisterahwas. Oma liik-
paadi külge, tundes endi elu juuksekarwa küljes,
metega püüdisid nad end needida hirmust hullumeelse
elas neil weelgi pääsemise lootus südames, mis
ulatas igatsemad pilgud lähedasse randa. Kuid kau-
gel oli see! Järgmisel minutil kadus ta'gi sinna
jõudnud laine oksenduse auru. Metsikus kadumise-
walus siples paat, nagisedes südantlõhestawalt kui
rida kiristawaid hamdaid.

Käesolew pilk oli kose.

Naisterahwas weewoogude tõukel wifatud paa-
diit wiimasel elunäljal, haaras kinni mehe juuk-
sest. . . nüüd paistis selgesti, kuidas awanes mehe
juu metsikul karjumisel, kuidas kaldus paat kül-
jeli. . . ja. . .

See oli ju kinos — ekraanil. . . ha-ha-ha! . .
ekraanil, ekraanil. . . aha ah, ah, ah, — hõk, hõk.

Andke andeks. Eks ju?

—o—

Sakiste heldus.

Mats läheb hommikul häält andma. Teel tu-
leb talle saksjõnkkel wastu ja pakub lendlehte-
üleskuuset nr. 8.

„Ma pole täna sõõnudki weel!“ jähwab
Mats.

—o—

Kuulutused.

Wäike ringreis mööda „Päewalehe nr. 267 kuulutuskülge.

Ed. Iroonia.

Mul oli pööraselt igaw. Pikutasin sohwal, haigutasin ja sügassin kukalt, nagu sel juhtumisel ikka tehakse.

Ja siis tuli mul himu hakata lugema lehe kuulutusi.

Esiteks töötajad. Kõik wäikesed süüta kuulutused raswaste pealkirjadega.

„Wormin ja wärwin... Maalt tulnud neiu... 1. klassi töäjõud... Raamatupidaja... soowib kingsepaks...“

Mh — ja... Aga mis see siis on?

„Rikkad ja iseseiswad naiskodanikud! Keskealine haritud tööstur vajab inimest ja raha. Ainult need pakkumised leiawad tähelepanu, millel ühes: päewapilt, autobiograafia, kapitaali suurus, kasutamise tingimised ja adress.“

Waat sulle pirakat!

Pagana nupukas mees! Küll ta teab, kuidas raha saab!

„Keskealine tööstur vajab inimest ja raha...“

Eh — eh — hee...“

Harilikult kuulutakse ikka:

„Inimest tarwis. Maksetakse head raha.“

Aga „keskealine tööstur“ keerab asja koha rtingi.

Warsti leiame kuulutuse:

„Raha ilma inimeseta soowin saada“ ehk õigemini: „Kaasawara ilma naiseta soowin saada...“

Ja mis sugune mees weel see tööstur! Ega ta nii hõlpsasti wõtagi seda raha inimesega wastu! Ei! Enne waja põhjalikult teateid, kas maksab wastu wõttagi.

No-ja, aga mis siis kuulutused edasi pajatawad?

„... Teenijat tarwis... Igapäewaseks tarwitamiseks...“

... Masinakirjutajat tarwis... Lõhmi liipsma...“

No-ja — need on koha pakkumised juba.

Aga tont wõtku! Mis see siis on? Wabariigi muuseum, hei! Wabariigi muuseum, kus ja oled? Siin on midagi tähtsat sinule.

„... Suur rätspea jalaga masin müüa.“

Rätspea jalaga! See on uudis. Masin inimese jalaga! Sarnast asja ei tohi kaduma lasta minna, selle peab tingimata muuseumi kaotamineku eest päästma ja oma ruumides kõigile nägemiseks ülesse panema!

Kahju sest rätspeast, kes oma jala masinale ohwerdas! Ta waeneke peab nüüd ühe jalaga käima!..

Korteri kuulutused.

„... 10.000 kuni 15.000 korteri eest... Petrooleumi ja jahu... Naine ja lapsed — (ah, wabandust — see oli teisest reast)...“

Aga siin on jällegi midagi tähtsat:

„Herrad majaomanikud! Andke ehk soowitage wiisakale perekonnale 3—4 toaga korteri. Tasuks anname terve pere hääled „Majanduse Rühma“ nimekirjale ja aitame teid nõnda Riigikogusse.“

Ja — hm...“

Nüüd ei inestaks mind enam sugugi, kui selle kuulutuse järgi korraga sarnase kuulutuse leiaksin:

„Oma isiklise wabaduse, oma naise ja tütre, terve oma waranduse annan tarwitada selle majaperemehele, kes korteri soowitab.“

Niimoodi.

Aga edasi.

„... Hambaarst... annab kaeru...“

... Mustusewedaja... annab tunde...“

Haigutan magusalt. Uni tikub kallale...“

„... Suurem paberostitehas tarwitab... wärsket sõnnikut...“

... Opetan lühikese ajaga... Wargust...“

Aga nüüd on mu pea juba rinnale waju- nud. Weel tantsiwad ainult üksikud sõnad silma ees...“

... K. N. M. Ü. naisosakond... walmistab piibutubakat... jarmouthi — heeringatest...“

... Saduruumid... lähewad tarwis wanatüduruku... kaotsi läinud... lootustele...“

Ah, nüüd läks kõik koguni segi!..

—o—

Kiri Tartust.

See wäike Tartu linn! Ja ometigi suuruse järgi Eestis teine. Mh, kas ta on nüüd suur wõi wäike? Aga see on kõrwaline asi. Peaasi on see, et siin jünniwad suured asjad. Taewake, on ju siin akadeemia! Miks ei peaks siin siis suuri asju jündima!

Wõtame Tallinna. Seal sünnib ka suuri asju, aga need on koguni teistmoodi kui siin Tartus. Seal on kõigil niisugustel suurtel asjadel ikka kas poliitiline ehk äriline lõhn juures, aga siin hoo- wab puha tarkus. Akadeemiline publikum täidab linna, käib „Wanemuises“, Werneris ja, kui aega üle jääb, ka ülikoolis... Wärimüts peab wisa wõitlust oma olemasolu eest, wõitleb wapralt pilkega ja hirwitawate pilkudega. Aga abi tuleb wähest Jumalast ja ilmale sündis „Siliae patriae“ (kurjad keeled ristiwad teda küll wähest „Siliae matris“, aga see ei ole sugugi õige). Ja terwi- tawad korporatsioonid wõidukisega oma uut kaas- wõitlejat, tundes oma kõikuwat positsiooni tüse- date isamaa tütarde õlade toetusel kindlenewat.

Kümmekond tüsedat neitsit on kinnitanud en- dile wäwilise lindi ümber keha, tsuskanud wä- rimütsi pähe ja käiwad tähtsate nägudega akadee- mia õudsete wõlwide all ringi, kui tahaks kü- sida: Mis maksab üliõpilaskond?.. Ja klapiwad nad juurepäraselt kokku akadeemia hoonega, mis mitusada aastat wana. Turned nagu wanu õnd- said rüütli aegu ärkawat pimedate wõlwide all...“

Aga kurjad „metsikute“ keeled sojstawad:

A. Eiswaldi joonistus.

— „Ütle, Albert, oled sa mulle truu kuni surmani?“

— „Kui ma aga niikaua elan!“

„Muuseum lähneb...“

Oh ei! Filia patriae läks ainult...

Nii, nii.

Akadeemia rüppe sattudes tunneb iga studios oma pühama kohuse olevat ka Wernerisje üks wiisit teha. Akadeemia ja Werner, Werner ja akadeemia — need on lahutamata ühenduses. Ja nagu õnnetuseks või õnneks, on Werner ülikoolile pea-aegu kohe üle uulitsa. Kuidas sa lähed mööda, ilma et sisse astuks! Mitte kuidagi. Ja käib seal ju ka me boheemikond. Mõni kawal mehikene, kes tahab näidata, et ta ka Werneris käib, postab

enese hiljukeski uksest sisse, küsib tafakesti: Kas teil saapamääret on? — ja saades muidugi eitawa wastuse, astub tähtsa näoga uksest välja, wiivitades trepil võimalikult kaua aega, et waadake — ma tuln Wernerist!

Mis tu Werner on siis? Suurepärase hoone, säravad tuled, wälimine üks suurem kui wiiekordse maja wäraw; tolle ukse kohal elektrilamp, nagu kõrwiis põllumeeste seltsi näitusel, sabakuues kelnerid, hiiilgawate nõopidega schweitzerid?... Oh ei! Werner, waewalt märgataw ukseke, mille kohal wäike elektripirn, ukseklaasi peal walgete tähtedega „Wiini kanditorei“ ja see kõik. Aga siemus... mh, ei tea — pole seal käinud (tunnen, et punastan)...

Ja see teine tähtis koht Tartus — „Wanemuine“. Seal saad näha ooperist jandini kõiki, mis aga süda himustab. Ja ühed ning needsamad tuttawad näod noh nii ooperis kui jandis. Täna ooperi esimene laulja mängib homme jandis mõnda weidertajat ja wastuoksa. Tauluhääl... ah mis — see on kõrwaline asi! Wäike linn, wäiksed nõuded. Selle eest aga on futurismi maailm: jant lähneb draamaks, draama jandiks, ooper operetiks, operett — ooperiks jne. jne. Ikka pahurpidi, ikka pahurpidi... Ja „Postimehe“ arwustajad ei jõua küllalt nii palju kiita, kui waja. Wähst juhtus ka seda, et draama muutub käest ooperiks! Te ei usu? Täewa pärast! Toon kohe tõendused.

Põrutaw draama. Ibseni „Tondid“. Muusika saatel (muusika mängib küll all puhwetis aga kostab ka saali wäga selgesti). Oswalt lamab mõistufetalt toolil ja hüüab:

„Ema anna mulle päikest... päikest...“

Aga kontrabass wastab talle:

„Pauh... pauh...“

„Päikest!..“

„Pauh... pauh...“

Kas pole ooper? Sügaw ja põrutaw ooper... Wõib olla, et siin küll midagi ehk weel puudub, — wõi ma siis nii peenike asjatundja olen, — aga ooperi moodi on ta idatahes!

Nii... Ja.

Peale kõige eelpool nimetu, saab „Wanemuine“ wiimasel ajal koguni uutmoodi muusikat kuulda: kihutus kõnele. Ja peab iga partei tuus oma pühamaiks kohuseks rahwale selgeks teha, kes tema huwi si kaitseb ja kellele ta Riigikogu walimistel oma hääle peab andma. Kõige tragim on muidugi Jaan. Seisab ta ju Tartu rahwaerakonna nimekirja eesotsas. Tõnisson ja tartlased, need on üks mõiste. Küsi kiriku ukse taga mõnest eidelt:

„Keda sa usud?“

„Sumalat.“

„Keda weel?“

„Tõnissoni.“

Ja kui Tõnisson „Wanemuises“ kõneleb, siis on niisuguseid eidekesi saal täis.

Kuulawad. Imestawad. Pühiwad pisaraid...

„Küll om tu Jaanil ikke hää! Kui ta ikke Ri-

Gori joonistus.

— „Kas raha wõi elu!!..“

— „Ah, jumal! Kui te rööwida tahate, siis rööwige juba parem mu au!“

gikogun pajatab... Küll talle ikke rahwas kallis om, ei ta muidu kätega nii wehkleks..“

Ja töotawad oma hääled kõik Tõnissonile anda.

Aga Tartul on wist oma Riigikogu walimis- tega küll suurt õnnetust oodata! Mõtelge — kolm-

teist nimekirja! Just kuradi tosin! Ei see head tähenda. Näe — tallinnlased olid targad, jäid kahe- teist peale peatama, aga näe Tartus wirutasid kuigatsi mehed oma nimekirja kolmeteistkümnenda- daks! Ja kuidas nad ometi seda nummert ei kart- nud?!..

Emb-kumb: kas pääseb Ernitsa keeluseadus võidule, või läheb asi lõhki! Aga head see kolmteist ei tähenda!

Jah, Ernits, pea silmas seda nummert? Sinised kuradid kaitsesid teda!

Maene Ernits! Küll tema ennaft tapab: iga nädalas ikka kolm karskuse koosolekut! Eriti püüab ta üliõpilasi selle õndsuse tee peale viia, — peab aina Tartus lektšiaid ülikooli aulas... tühiade toolidele. Kõige õigemini saavad karskuse tähtsusest aru üliõpilased — korporandid. Päril asjata sõimab Ernits neid „Üliõpilastehes“ tagasikiskuwaks jõuks meie rahwa arenemisel. Nad on kõik suured wiina waenlased. Ainult nemad mõistavad asja nii: et waenlast võita, on tarwis teda hävitada. Ja nad hävitavad wiina...

Seotult sellega, juhtus Tartus hiljuti sarnane kohutaw lugu.

Coetanud hoolega karskust ja häwitanud hoolega wiina, sammunud üks korporant koju poole, mõõtes sammudega hoolega uulitsa laiust ja imestades, et Tartu laiem tänaw wahest ka nii kitsas võib olla. Jõudes Barkalai de Colli ausamba juure, näinud ta oma suureks ehmatuseks, et eemalt politseinik läheneb.

Aimates sellest omale suurt hädaohtu, roninud studiosus ausamba otsa, lugeses seda kohta kõige kindlamaks pelgupaigaks.

Suur oli wabariigi politseiniku imestus, kui ta ausamba juure jõudes leidis, et see hulga pikemaks kaswanud. Veel suurem aga oli ta imestus, kui ausammas korruga laulma hakkas:

Gaudeamus igitur,
Juvenes dum sumus...

Tartus, 25. detf. 20.

Jr.

Rasked ajad.

Ei koolitada jõua last —
neid hoidku Jumal olemast!
sest kooliõpetajal' ka
pead toiduain'tes tasuma.

Ei wilia palju olla wõi,
sest mullu see mull' nälgä tõi;
kui rohkem on, kui lubab taks,
siis kohje rekwireeritaks'.

Ei peremees saa teenijaid, —
need ootawad kõik mõisast maid;
ja omad lapsed, kes neid näind,
see teab, on linmas saksteks läind'.

Ehk küll meil' wiina antaks' ka,
ei juua siiski lubata;
kui oled wälja õstnud ta,
kai pogurisse korraga.

Aleksen Awik.

Sügis.

On kadund' taewast päikse' tulimoonid.
Härm langenud kui nuhtlus sügismaale.
Kasw kuiwand' kumardanud wõsa raale,
kus naerwad kastepärli pisar'toonid.
Ja aeleb külmand' muru ööde jalgus,
kui tüütü libu määrdund' woodilinal,
kus iga kõndiw jalg ta palge sinjal
loob hülguust, nagu armutalgus.
Ei näha pilwes õhus ainust tähe silma.
Kas lilled palweks lõhna pole ohwerdanud?
Kuid õine tuulepuhang selle kahwatanud.
Ja lootused on puistand', pilland, ilma.
O õnnis tunda kurbust sügisajul,
kui igatsused mängiwad kui õmmeloos.
Sind mõidub wana sohwa, kutsuw poos...
Õdd armastawad nutta, mäsul, sajul...
P. pois.

Ei nüüd tohi pillata.

Kupleed ajalehtede juhtsõna järele.

Toitlusasjandusel kriisis —
joo siis ainult neelatusi.
Neidgi nõõri otsa sea,
uueks söögiks üles wea,
hoolega neid tarwita —
ei nüüd tohi pillata!..

Kui sul riite lõpeb ära,
Adama kostüümil „sära“,
mäsi endal ümber tšhekid,
käske, protokolle, tekid.
hoolega neid tarwita,
ei neid tohi pillata!..

Kui ei ole saada puid,
ära meelt weel heida nüüd.
„Puisjed meeleolud“ ahju
aja — neist weel pole kahju.
hoolega neid tarwita,
ei neid tohi pillata!..

Warsti möllab wäljas tali.
Korteri puudus nüüd on wali,
neiu südamesse näe,
seal sa korter sisse sea.
hoolega tad tarwita, —
ei neid tohi pillata!..

Tahad ühe korruga
mureist' lahti saada sa,
tšhekiwiina, noh siis rüüpa,
ikka pooletoobi kaupa,
Mõistlikult kuid oksenda —
ei nüüd tohi pillata!

P. pois.

Pärnu murk.

Jõulud olid neil päiwil, jõna tõsises mõttes,
meie linna samagonnikijatel ja puskaripruulijatel,
sest et Pärnu „roonu“ käsul tšhekinapsu putkad
kinni pandi, kuni walgepiletimeeste wõtmine
komisjonis kestab. Samagonlaste äri õitses hä-

bemata hästi, „forust“ wõeti juba peaaegu saja-kordset hinda.

— Weltmanni Jäts, endine „Pärnu pabunate“ pätsija, Wene kiriku kellakõlistaja, nahk-filla tõlner ja miilita wanem „wõmm“ ehk kardawoi, kes konfiskeeritud puskari pudelid weega täis willis jne., on, ta oma sõnade järele, ministriks hakanud, — Jett et plagieerimisega palgalisa mõttes enam midagi peale hakata ei ole.

Wemmal.

Salalehed Siigulinna ja tema ümbruse kroonikast.

— Mis wahel on lambapea ja linnapea wahel? Oige suur: esimene oskab wähemalt määdagi, wiimane mitte sedagi.

— Wanamehel, Koodi Jaanil, pidi wiimati

Abja pool wiis minutit wedelasti minema, kui ta palehigis walimiste misjonitöö reisiril täis püha wiha neid sikkusid sõitles ja sajatas, kes ta lambukefi ainsast õigekstegewast usust, koodi järele kōmpimiseft ja kumardamisest, ära wõõrutada püüdnud (abjakse olewe raibe mehe), — aina kiwid ja kaikad kiunusid tagant järele, kui Eesti rahwa õnnistegija oma adjutandi Kuusneriga oma mäejuhluse sai lõpetanud.

— Mustafajaliste, maaliitlaste Pärnu saba „Koit“ ja eduerakondlaste esimaadleja Kuusner on uulitsapõisi moodi üksikeist wägisõnadega tituleerima hakanud, et aga oma riigitarkuseft tõendust anda, kui kellegil lollil lusti oleks neid riigipiruka otsa hääletada aidata.

Kilulinna salaurkad.

Henrik Saar'e (Jnts) romaan.

(Järg.)

Lindse ei leidnud wastust.

Sellega oli ka seisukorrale nagu kananahk üle tõmmatud.

Kuid — kui igat tühja asja südamesse wõtata, ei seisa pealwee kaua.

Lindse ajas palitu selga ja läks wälja, et jalutamise ja uue saagi otsimisega end karastada.

Ei tema ega ka peremees ei saanud aimu, et nende kõnet ukse taga kuulati.

See ei olnud ei Muris ega tema kaaslane.

Kui peremees oma tuppä läinud, jälgis ta ja koputas ukse peale.

„Sisse!“

Wõõras waatas toas ringi ja algas siis ilma sissejuhatuseta:

„Mul on waja teiega nelja filmi all rääkida.“

See salalik toon, millega need sõnad öeldud pani peremehe hirmunud seisukorda. Pilwed kogusid ja kogusid.

„Olge head — meie olemegi ainult kahekesi,“ sõnas peremees, südames wäikest judinat tundes filmipilgu eelduseft — wast naine kõrvalt toast tuleb.

Wõõras waatas kaunis kahtlaselt kõrwaltoia ukse poole ja sõnas siis:

„Wahel on seisukord tähtsam, kui wara, üks ole?“

„Muidugi,“ oli peremees mõtlemata nõus.

„Wahel annaks ei tea mis ära, kui mõne koorma hinge pealt ära saaks.“

„Seda küll.“

Kuid nüüd hakkas peremees ka juba mõtlema. Ja enne kui wõõras uue toonitusega wälja tulla sai, küsis ta:

„Aga miks teie mulle seda kõike räägite?“

„Tuletan meelde, et teie oma seisukorra eest hoolitsate.“

„Misuguse seisukorra eest?“

„Noh, teie olete ju praegu kardetawas seisukorras — ei maksa warjata: me oleme ainult kahekesi. See Habermanni lugu...“

Peremees tundis, kuidas weri joontes pagema hakkas.

„Ma tean, kuhu teie Habermanni peitsite ja teie wõite mu suud sulguda.“

Peremees kobas mõttes summa järele, mida pakkuda. Hirm tuli peale selle raske rahakotuse ees. Ja küsimus, kas ta siiski pärast waitib. Wõõras püüdis enam mõju anda oma wõimile ja joowitas.

„Te arwate, et teie üksti teate, et surm wäljakäigu kohta sügawuses puhkab...“

Peremehe halwatud ajusse oleks nagu uut wärskust walatud.

Siiski — ta katsus, kas räägib wõõras tõtt.

„Surnukeha ei ole ju seal — meil ei maksa waletada — oleme nelja filmi all,“ sõstas ta.

„Oo! Ärge püüdke jälgi segada!“ tõrjus wõõras. „Ei aita, et mujale püüate meelitada. Andke kümme tuhat ja ma waitin seks korraks...“

„Sekskorraks?“

„Noh, kui jäädawalt, siis tuleb summa muidugi suurem.“

Wõõras rääkis seda kõike nii tõsise näoga, et peremees arwas: wõõras usub isegi, et surmu wäljakäigu kohta põhjas.

Ja seal tuli talle meelde: wast wõõras kuulas ukse taga, kui ta Lindsega rääkis.

Ja rõõmuhelk läks üle ta näo.

„Teie ei saa pennigi!“ hõikas ta. „Tooge wõi tuhat politseid mu wäljakäigukoha kallale. Mitte pennigi teie ei saa! Ja nüüd minge.“

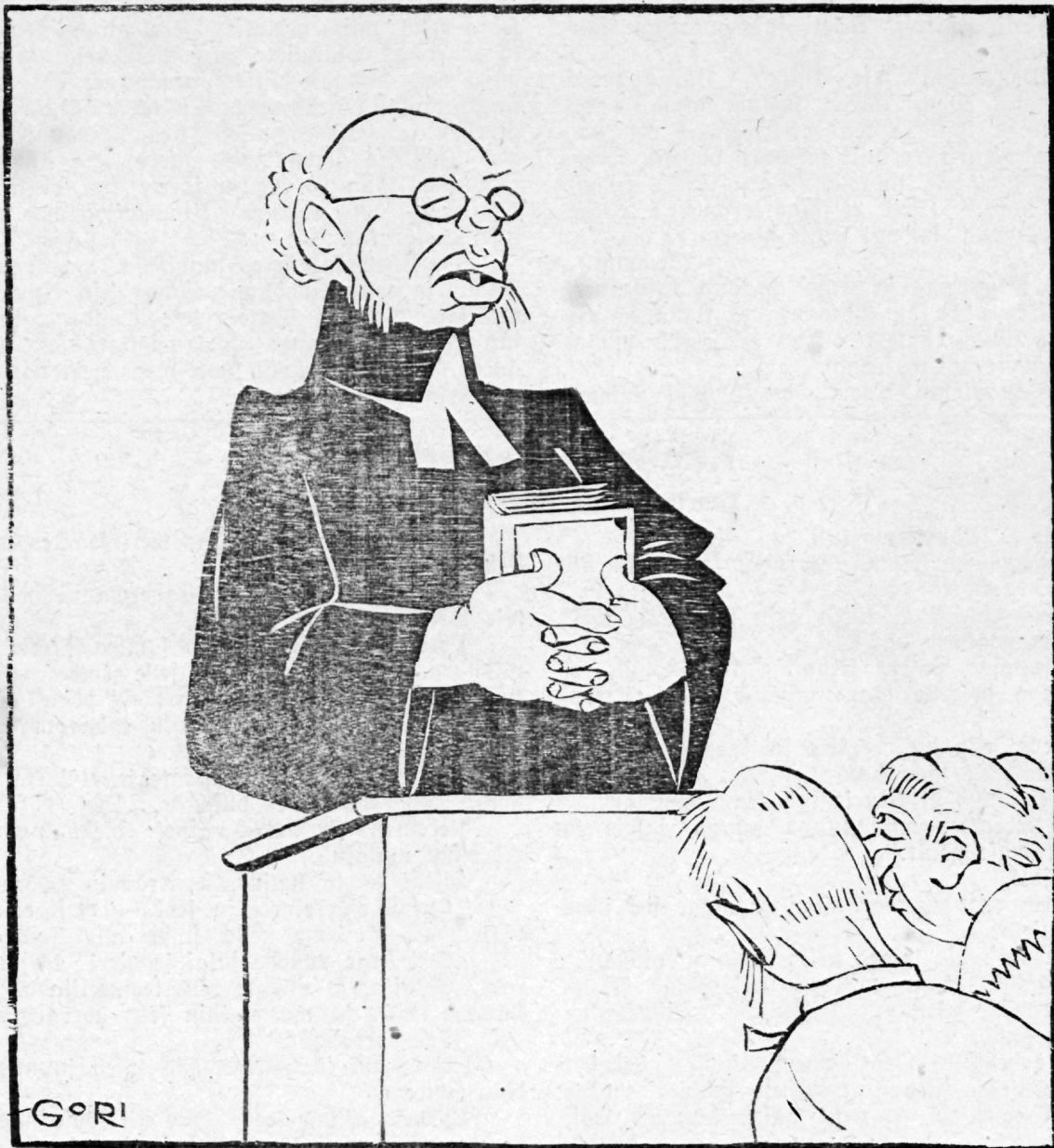
Wõõras seisjatas juhmilt.

„Minge, minge ehk ma lasen teid wälja wista.“

Et mitte lärmi sünnitada, pööras wõõras ümber ja lahkus.

„Ei,“ mõtiskelles ta wäljas endamisi. „Seal see surnukeha ei ole — muidu poleks peremees mitte nii rõõmsaks saanud ja mind wälja wisanud. Kuid tema peidetud see surnukeha on, aga kuhu

(Järgneb.)

Taewaliidu häda.

Kirjawastused.

Tõnis Tuisupea. — Ei ole hea.

Beppo. — Kas on kuskilt maha kirjeteto?

Wold Morse. — Hirmus kuritöö „Ajalehest“. Tooshe!

Tilk. — „Rööwitud naisterahwas“ ilmus eraraamatuna — täielik.

P. P. — Niisugune materjaal neelake ise alla; on kõige parem.

Kilulaewa Korkfender. — Muu — Jiig jäme juu.

— „Waat, oleks te nii teinud, kui ma teid õpetasin, et tehke sugu ja täitke maad ning teid saagu palju, nagu liiwa mere ääres, siis oleks taewaliit kõige selle riigi ja wäe ja wõimu oma meesewalla alla saanud.“

Prantsu-Tõnu. — Pole mõnu.

Walga tööline. — Ilma nimeta olete kui allwööline.

Wilk. — Pole teil andi mitte tiska.

Uugu Raskaak. — Ptui! Praak!

Traadi-Juku. — Wõi kirjutate aiga minu oma luuletuse wanemast aastakäigust maha ja saadate mulle, et saada „tasu toimetuse tariifi järgi“. Wäga hea. Et kõik teaks, et Te kirjandusilma suliks tulite, awaldan Teie täieliku adressi: J. Kutser Haapsalus, Kalda, 15.